

Brassói Ádám

A 2016-os müncheni biztonságpolitikai konferencia főbb momentumai és tanulságai

2016. február 12–14. között rendezték meg a müncheni biztonságpolitikai konferenciát, amelyet a pennsylvaniai egyetem „Global Go To Think Tank Indexe” alapján már három éve a világ legjobb „think tank konferenciájaként” tartanak számon, azaz olyan rendezvényként, ahol szakértők és kutatók együtt vitatják meg az aktuális biztonságpolitikai kérdéseket és trendeket a világ vezető politikusaival. A konferenciára minden év februárjában több mint 450 külpolitikai döntéshozó gyűlik össze Münchenben, hogy megvitassák a világpolitika kihívásait, s megfelelő válaszokat keressenek rájuk.¹

Kulcsszavak: München, biztonságpolitika, Oroszország, Szíria, Kínai Népköztársaság

Brassói Ádám: The agenda and key results of the 2016 Munich Security Conference

This year's Munich Security Conference that had been qualified as the „best think tank conference in the world” by the University of Pennsylvania's Global Go To Think Tank Index for three consecutive years, was organized on February 12-14, 2016. The conference serves as a meeting place for experts, academics and the world's leading politicians to discuss current issues and trends in security policy together. Every year more than 450 foreign policy decision makers gather in Munich for the conference to debate the actual challenges of world politics and to find adequate answers to these.

Keywords: Munich, security policy, Russia, Syria, People's Republic of China

Migráció és terrorizmus

Idén a konferencia első napján a migrációs válság és a globális terrorizmus összefüggéseiről, valamint a kereskedelem és az egészségügy biztonságpolitikai relevanciájáról hallhattak előadásokat és panelbeszélgetéseket a jelenlévők. A második napon a szervezők külön-külön tematikus vitapaneleket alakítottak ki, amelyeken külügyminiszterek, miniszterelnökök és államfők mondhatták el véleményüket a számukra fontos világpolitikai eseményekről. A résztvevők betekintést nyerhettek továbbá Kína és a nemzetközi rendszer kapcsolatának jellegzetességeibe, a NATO előtt álló kihívásokba, illetve a klíma- és energiabiztonság összefüggéseibe. A konferencia utolsó napján Afrika és a világ humanitárius helyzete, a válságok békés rendezésének mikéntje került a középpontba.

Nem meglepő, hogy a felsoroltak közül a migrációs válsággal kapcsolatos előadásokra és panelbeszélgetésekre voltak a legtöbben kíváncsiak. A döntéshozók egységes nézetet vallot-

¹ James G. McGann: 2015 Global Go To Think Tank Index Report, [online] 2015. 12. 09., 120. o. Forrás: repository.upenn.edu [2016. 02. 20.]

tak abban, hogy a menekülthelyzet megoldásához nem elegendő csupán a szír konfliktusra koncentrálni, hanem az egész Közel-Kelet gócpontjának számító „Iszlám Állam”, azaz az Európát és a világot veszélyeztető nemzetközi terrorizmus ellen is fel kell lépni. A menekülthelyzettel foglalkozó panelbeszélgetésen a jelen lévő politikusok nem tudtak az eddigi megoldásokon kívül – a menekültek EU-n belüli kvótás elosztása, a schengeni határok védelme – érdemi gyakorlati javaslatokkal előállni a helyzet megoldására. Az olasz külügyminiszter,

A müncheni konferenciát követően, február 15-én Prágában a V4-ek is tanácskoztak, ahol megvitaták a migránsválsággal kapcsolatban képviselt nézeteiket. A visegrádi országok meg egyeztek, hogy együtt állnak ki a görög határ védelmének megerősítése mellett. Amennyiben nem sikerül megvédeni a külső határokat, a V4-ek a görög–macedón határ megerősítését elengedhetetlennek látják országaik biztonságának fenntartása érdekében. Láthatjuk, hogy a válság kezelésében közeledés mutatkozik az EU és a négy ország felfogásában, mivel már a Bizottság is a menekültáradat lelassítását és a migránsok regisztrációjának szükségességét képviseli. A V4-ek a görög határ megerősítése mellett és az uniós határvédelem nagyobb integrációja, valamint egy EU–Törökország terv megszűlése mellett érveltek. Megegyeztek továbbá egy alternatív megoldás kidolgozásában is, mely nagy valószínűséggel a határok lezárását fogja magában foglalni arra az esetre, ha az EU a márciusi uniós csúcsig nem lesz képes kezelni a helyzetet.³

Paolo Gentiloni a hozzászólásában felhívta a hallgatóság figyelmét arra a helyzetre súlyosságát érzékeltető tényre, miszerint a migránskérdés nem olyan kihívás, amit belátható időn belül meg lehet oldani. A problémát a legjobb esetben is csupán mederben lehet tartani, valamelyest csökkentve a menekültek számát. A külügyminiszter véleménye szerint Európa valós problémája, melynek megoldásától a menekültválság kezelése is függ, az uniós szinten történő konszenzus hiánya és a tagállamok egyéni problémakezelésének előtérbe kerülése. Ezt a kihívást jól szemlélteti, hogy a konferenciával párhuzamosan Milos Zeman cseh államfő pozsonyi nyilatkozata szerint a menekültek kérdését a gazdasági bevándorlók és a vallási fanatikusok deportálását tartaná megfelelőnek.²

A terrorizmussal foglalkozó panelbeszélgetésen az „Iszlám Állam” által keltett terrorveszély volt a központban, amit felszólalásában az Egyesült Államok hírszerzésének vezetője, James Clapper továbbra is fenyegetőnek értékelte, mely az egész világon érezteti hatását. Az egyik legnagyobb veszélyt a fennálló rendre, ellentétben az előző századok hódító birodalmaival, az instabil vagy bukott államok jelentik. „Az előre nem látható instabilitás lett az új normalitás” – mondta Clapper.⁴ Beszédében kitért továbbá arra, hogy az „Iszlám Állam” nagy valószínűséggel rendelkezik vegyi fegyverrel, sőt ezeket már be is vetették, amiről több bizonyíték is tanúskodik. Az amerikai hírszerzés szerint félt, hogy ezeket a fegyvereket még idén tervezik bevetni az Egyesült Államokban (is).⁵ Clapper nyíltan beszélt arról, hogy – bár Edward Snowden árulónak tartja – az NSA-botrány rávilágított: a privát szféra és a személyes adatok, információk biztonságát párhuzamosan kell garantálni a nemzetbiztonsággal, valamint a hírszerző szolgálatok működését átláthatóbbá kell tenni. „Mindent összevetve a kódolási technikák fejlesztésére lenne szükség – mondta Clapper kollégája, a brit hírszerzés ve-

2 Sz. n.: Tschechiens Präsident fordert „Deportation von Wirtschaftsflüchtlingen” [online] 2016. 02. 12. Forrás: www.spiegel.de [2016. 02. 20.]

3 Sz. n.: A V4-ek egy hónapra fiókba teszik a macedón póttervet [online] 2016. 02. 17. Forrás: www.kitekinto.hu [2016. 02. 20.]

4 Sz. n.: James Clapper és Robert Hannigan felszólalása a konferencián [online] 2016. 02. 17. Forrás: MSC [2016. 02. 20.]

5 Uo.

zetője, Robert Hannigan – annak érdekében, hogy sikeresen fel lehessen venni a harcot bármely terrorszervezet ellen.”⁶

A szíriai rendezés esélyei és az „Iszlám Állam” jelentette fenyegetés

A szíriai helyzettel kapcsolatban a konferencia előtt egy nappal, csütörtökön az amerikai és orosz diplomaták hosszan egyeztettek a lehetséges fegyverszünetről. Sikerült kidolgozni a konferencia kezdetére egy három pontból álló, nagyreményű tervet, amelynek köszönhetően mihamarább kirajzolódhatott a fegyverszünet. A terv elsődleges pontja a humanitárius segítségnyújtás lehetővé tétele: meghatározott helyeken a lakosságot légi és szárazföldi úton élelmiszerekkel és gyógyszerekkel kell ellátni. Hogy ezt biztosítani lehessen, egy ENSZ által irányított munkacsoportot hívtak életre. Mindezek természetesen leginkább akkor vezetnek sikerre, ha sikerül beszüntetni a harcokat és megállítani az erőszakot. A 2011 óta húzódó, egyre kaotikusabb polgárháborúra katonai úton nem lehet megoldást találni, ebben minden fél egyetértett, azonban az „Iszlám Állam” és az Al-Núszra Front elleni katonai fellépés továbbra is folytatódik. Moszkva és Teherán feladata továbbá meggyőzni Aszad elnököt, hogy a kormányzat is tegye le a fegyvert. Az amerikai külügyminiszter, John Kerry beszédében külön kitért arra is, hogy az „Iszlám Állam” legyőzésében fontos szerepet kell, hogy kapjon a gazdasági fellépés, melynek során az ellenség bevételi forrásainak azonosítása és feltérképezése után lehetőség nyílik azok célzott megsemmisítésére, mint például az olajinfrastruktúra esetében a kutak és szállítóvezetékek elpusztítására. A tűzszünet betartásának felügyeletére is külön ENSZ-munkacsoport alakítanak ki. Végül megegyeztek a genfi tárgyalások folytatásáról, melyre az előző két pont megvalósítását követően kerülhet sor. Genfben a tárgyalások elsődleges célja a szíriai átmeneti kormány felállításának elősegítése lenne. Aszad elnök jövőjével kapcsolatban azonban az orosz és az amerikai félnek egyelőre nem sikerült megegyezésre jutnia.

A közel-keleti helyzet megoldásában fontos szerepet játszik a terület két regionális nagyhatalma, Irán és Szaúd-Arábia is. Mindkét fél kiemelte, hogy országaiknak együtt kell működniük a szír helyzet rendezésében, és nem szabad engedniük, hogy vallási ellentétek ékelődjenek a két ország együttműködése közé. Az iráni külügyminiszter, Mohammad Dzsavad Zarif kiemelte, hogy a két országnak „vannak közös érdekei Szíriában”,⁷ illetve az „Iszlám Állam” mindkét országnak közös ellensége. Zarif külügyminiszter kijelentései mindenképpen előremutatóak a két ország kapcsolatát tekintve, azonban nagy valószínűséggel több időnek kell még eltelnie, mire Irán és Szaúd-Arábia közelíteni tudja álláspontját akár csak Szíria tekintetében is.

Valls francia és Medvegyev orosz miniszterelnök egymást követve szólalt fel a konferencián. Mindkét vezető fő témája a terrorizmus elleni harc és a szír helyzet megoldása volt. Valls elmondta, hogy Franciaország tiszteletben tartja Oroszország érdekeit, azonban felhívta Medvegyev figyelmét, hogy az oroszoknak be kell fejezniük a civilek bombázását ahhoz, hogy sikerüljön megoldani a szír helyzetet. Valls a terrorizmusra adható európai hosszú távú válaszok fontosságáról beszélt, mely egyedül az EU keretein belül képzelhető

⁶ Uo.

⁷ Sz. n.: [Javad Zarif felszólalása a konferencián](#) [online] 2016. 02. 17. Forrás: MSC [2016. 02. 25.]

el, és magában foglalja az európai hírszerzési és nemzetbiztonsági szervek munkájának összehangolását, valamint az „Iszlám Állam” elleni koordinált fellépést, mint például a terroristák líbiai bázisainak megsemmisítését, amit egyébként felszólalásában a német külügyminiszter is hangsúlyozott, mondván, az „Iszlám Állam” elpusztítása még önmagában nem teremti meg a biztonságot a térségben.⁸ Valls kitért az egyház és az állam elválasztására is, melynek gyökere Franciaországban visszanyúl a francia forradalomig, és a mai napig az államberendezkedés egyik sarokkövének tekinthető. A miniszterelnök kiemelte, hogy az államnak nagyobb rálátást kell kapnia az egyházak tevékenységére annak érdekében, hogy kevesebb francia állampolgár kerüljön a radikális iszlám befolyása alá.

Philip Hammond angol külügyminiszter hasonló nézeteket vallott. Mint elmondta, az Egyesült Királyság egy nemzeti hírszerzési csoportot hozott létre a társadalom vallási szélsőséges csoportjainak megfigyelésére, az iszlám vallási fanatizmus terjedésének megállítására. A brit külügyminiszter külön kiemelte: „Annak érdekében, hogy a stratégia sikeres legyen, a radikális iszlám fundamentalizmust elítélő országoknak is hasonlóképpen kellene eljárniuk.”⁹ Kitért továbbá arra is, hogy a radikalizmus maga az iszlám és az iszlám hitű emberek számára jelenti a legnagyobb kihívást, mivel az iszlám radikális olvasata és az iszlám hagyomány idegen kultúrák iránti toleránsabb értelmezése nem fér meg egymás mellett. A menekültkérdéssel kapcsolatban a francia miniszterelnök megjegyezte, hogy Franciaország nem tud és nem is akar több menekültet befogadni. Ez a kijelentés hasonló hangnemre enged következtetni, mint amit a V4-ek követnek, már csak azért is, mert kifejezetten Németország befogadó politikájára kontrázott rá a politikus, amit eddig ilyen nyíltan csak a visegrádi országok tettek meg.

Felszólalásában Dimitrij Medvegyev orosz miniszterelnök is civilizációk harcáról beszélt, azonban a határvonalat a terroristák és a civilizált világ között húzta meg. Orosz részről a feszült hangulat fenntartásához, a miniszterelnök negatív felhangú beszédének egyfajta folytatásaként Lavrov külügyminiszter ugyancsak a nyugati hatalmakat támadó felszólalása járult hozzá, melyben felrótta nekik, hogy Oroszország terrorizmus elleni harcát károsnak ítélik meg a nemzetközi rendszer stabilitására nézve, míg sajátjukat pozitívan, és ebből kifolyólag Oroszországot nem tekintik velük egyenlő félnek. A szíriai polgárháborúval kapcsolatban kiemelte, hogy egy részletekbe menő tanácskozásnak az ország jövőjéről és a helyzet humanitárius rendezéséről, beleértve a menekültügy rendezését is, csak akkor van értelme, ha befejeződnek a harcok. Medvegyev az európai helyzettel kapcsolatban a bizalom hiányáról is beszélt, amely megakadályozza a mélyreható párbeszéd kialakulását, illetve a NATO ellenséges politikájáról Oroszországgal szemben, mely „új hidegháborús” szintre süllyesztette a felek közötti kapcsolatot.¹⁰ A miniszterelnök mindezekon kívül felrótta a Nyugatnak, hogy kettős mércét alkalmaz, illetve eltorzult sztereotípiákban gondolkodik Oroszországgal kapcsolatban. Az országával szembeni szankciókra is felhívta a figyelmet, mivel ezek a WTO alapvető elveivel ellenkeznek, és aláássák annak működését, továbbá nemcsak azokat érintik negatívan, akikkel szemben bevezették őket, hanem az adott ország kereskedelmi partnereit is, mint például Oroszország esetében német cégeket. Azonban

8 Sz. n.: Frank-Walter Steinmeier felszólalása a konferencián [online] 2016. 02. 17. Forrás: MSC [2016. 02. 25.]

9 Sz. n.: Philip Hammond felszólalása a konferencián [online] 2016. 02. 17. Forrás: MSC [2016. 02. 25.]

10 Sz. n.: Dimitrij Medvegyev felszólalása a konferencián [online] 2016. 02. 17. Forrás: MSC [2016. 02. 25.]

fontos, hogy a Nyugat és Oroszország együtt oldja meg a térséget érintő kihívásokat. Valls kijelentette, hogy Franciaország ebben támogatja az orosz kezdeményezést, mert mint kiemelte, a francia diplomácia egyik erőssége, hogy mindenkivel ugyanolyan hangnemben képes tárgyalni, és a közös problémák megoldása csak együttesen lehetséges. Valls azonban kitért arra is, hogy a szír válságnak nem lehet megoldása, ha Aszad a helyén marad.

Hogy ki mennyire látta megvalósíthatónak a szíriai fegyverszünet és politikai rendezés tervét, az már a konferencia alatt kiderült. A vezető országok külügyminiszterei, mint a német Frank-Walter Steinmeier vagy az angol Philip Hammond hozzászólásaiból egyértelműen kitűnt, hogy a terv megvalósulásának esélyét maximum 50 százalékosnak látták. A brit külügyminiszter külön kitért arra a tényre, hogy Oroszország bombáinak célkeresztjébe alkalmanként egyedül a mérsékelt ellenzékiek kerülnek, tehát a tűzszünet létrejötte csak részben függ a Nyugat kompromisszumkészségétől, fontos az orosz fél együttműködése is. A legpesszimistább értékelést az amerikai John McCain szenátor adta, aki hozzászólásában az egyezség kivitelezhetetlenségére hívta fel a figyelmet. A szenátor számára a legnagyobb probléma a szerződéssel kapcsolatban, hogy annak megszegése nem von maga után semmiféle következményt. Fontos megjegyezni azt is, hogy az oroszok nem tekintik Aszad elnök ellenzékét legitimnek. McCain kifejezetten hangsúlyozta az oroszok Szíriában tanúsított kétes fellépését, a civilek bombázásától egészen Putyin jövőbeni tervéig, melynek célja egyrészt az orosz befolyás megerősítése a Közel-Keleten az Aszad-rezsim fenntartásával, másrészt a szír háborút kihasználva élesben tesztelni és továbbfejleszteni az orosz hadsereg katonai eszközeit. Az egyre pusztítóbb háborúval tovább súlyosbodik a menekült-helyzet, ami növeli az Európán belüli politikai ellentéteket is. McCain kitért emellett arra is, hogy Oroszország és Irán egymást támogatva építik ki befolyási övezetüket a Közel-Keleten. Iránnal kapcsolatban a szenátor megjegyezte, hogy az ország stratégiai céljai közé tartozik a nyugati befolyás csökkentése és Irán katonai megerősítése, amire minden esélye megvan, ha a Nyugat nem bünteti tovább gazdasági szankciókkal. A nyugati hatalmak hozzáállása az oka annak, hogy Oroszország és Irán mindezeket ilyen sikeresen el tudja érni, amelyek nem állják útját e két ország törekvéseinek. McCain is határvonalat húzott a világban uralkodó két „pólus” között, szembeállítva egymással a Nyugatot, beleértve a második világháború után létrehozott nyugati értékek és minták alapján megalkotott nemzetközi intézményrendszert és az ezzel szemben állást foglaló szereplőket, mint Oroszország és az „Iszlám Állam” is.¹¹ Látható, hogy a konferencián tapasztalható egyértelműen negatív hozzáállás a tűzszünet létrejöttével kapcsolatban az orosz és az amerikai fél gyors helyzetfelismerésének köszönhetően változott meg pozitív irányba és hozott eredményt február 27-re.

A német védelmi miniszter, Ursula von der Leyen felszólalásában kiemelte: a német belpolitika nem realizálta kellő időben, hogy a menekültválság a schengeni határok fellazulásához és a dublini egyezmény fenntarthatatlanságához vezet. A védelmi miniszter e kijelentése mindenképpen elmozdulást jelent a helyzet korábbi német kezelésétől, mely a külső határok védelmére az eddigiekben kevesebb hangsúlyt fektetett, és inkább a V4-ek válságkezelési megoldásainak irányába való orientációra enged következtetni. Érdekes összehasonlítani a hozzászólását Peter Altmaier kancelláriaminiszternek ugyancsak a konferencián elhangzott megjegyzésével, amelyben Törökországot dicsérte két és fél millió menekült be-

11 Sz. n.: John McCain beszéde a Müncheni Biztonságpolitikai Konferencián [online] 2016. 02. 17. Forrás: MSC [2016. 02. 20.]

fogadásáért, amivel a török vezetés nagyobb elköteleződést mutatott a humanitárius értékek iránt, mint sok európai ország. A szír menekültek helyzetének rendezésére Ursula von der Leyen egy civil oktatási program elindítását jelentette be, megnyitva az utat a menekültek számára gyorsan elsajátítandó szakmai ismeretek megszerzéséhez: többek között olyan szakképzéseket nyújtanának számukra, mint ács, asztalos vagy lakatos. A kezdeményezés célja, hogy a menekültek a Németországban megszerzett tudással a háború után hazatérve hozzá tudjanak járulni Szíria újjáépítéséhez. A kezdeményezésből nyilvánvalóvá válik, hogy a német politika célja az, hogy a menekültek legnagyobb része a harcok végeztével új tudással, valamennyi „plusszal” térhessen vissza szülőföldjére. Beszédében a miniszter azt is megjegyezte, hogy amennyiben Szíriában a polgárháború befejeztével demokratikus keretek között megválasztanak egy új, nemzetközileg is elismert kormányt, Németország Franciaországgal közösen részt vállalhatna az újonnan felálló szír hadsereg kiképzésében is.

A konferencián egyértelművé vált, hogy a menekültválság kezelésében a NATO is részt fog vállalni. Az atlanti szövetség feladata egy német vezetéssel indított haditengerészeti műveletben a görög és a török parti őrség menekültek kimentésében történő segítségére korlátozódik az Égei-tenger területén. Ezen túlmenően a művelet segítségével lehetőség nyílik az embercsempészek által gyakran használt útvonalak feltérképezésére. Az információkat a NATO misszió továbbítja a görög és török parti őrségnek, valamint a Frontex-nek is, így lehetőség nyílik a menekültekkel teli csónakok hatékonyabb felderítésére.

A NATO fejlődésének irányával kapcsolatban a legtöbb kelet-európai ország jelen lévő képviselője egyértelműen jelezte támogatását a szervezet saját területén történő megerősítésére. A kelet-európai országok vezetői elégedettek lehetnek, mivel a NATO főtitkára a konferencián tartott felszólalásában arról beszélt, hogy NATO szövetséges alakulatok rotációs telepítését tervezi a keleti-európai tagállamokba. A konferencián sokan illeték kritikával az orosz külpolitika irányvonalát és eszközeit. Petro Porosenko ukrán elnök az

Európa megosztottságától való félelem okát az orosz agresszióban látja, mert Oroszország háborút indított országa ellen, nagyra-törő terveit pedig Szíriában folytatja.

A konferencia szervezői első ízben tavaly jelentették meg a *Munich Security Report* című kiadványt, amely a legfontosabb biztonságpolitika kérdéseket összegzi és értékeli annak érdekében, hogy az olvasó betekintést nyerjen a nemzetközi kapcsolatok aktuális kihívásaiba. A 2016-os jelentés az előző évihez hasonlóan pesszimista hangvételű, mert a 2015-ös állapotokhoz képest is nagyobb veszélyét látja a regionális és nemzetközi rend tovább gyengülésének. Az elemzés megállapítja, hogy jelenleg a hidegháború vége óta nagyságrendileg a legnagyobb és egyben leggyorsabb változások korát éljük, és a mostani nemzetközi rendet fenntartani szándékozó hatalmaknak nagyobb erőforrásokat kellene megmozgatniuk, hogy kezelni tudják a válsághelyzeteket. Mindezek mellett az iráni atomprogrammal kapcsolatos tárgyalások és a párizsi klímacsúcs eredményei óvatosságnak adnak okot, és bizonyítják, hogy a gyorsan változó környezetben diplomáciai eredmények továbbra is elérhetőek.

Kína szerepe a világpolitikában

A konferencián, bár témái legnagyobb részt a szír konfliktushoz kapcsolódtak, természetesen a nemzetközi rendszert érintő egyéb kérdéskörök is napirendre kerültek. Ilyen volt például a Kína világban elfoglalt helyével foglalkozó panelbeszélgetés, melyen az ország gazdasági, politikai és katonai befolyásának növekedéséről váltottak szót egymással a résztvevők. Fu Jing, a kínai nemzetgyűlés külügyi bizottságának elnöke már beszéde elején elmondta, hogy Kína a

nemzetközi rendszer részének tekinti magát, és nem áll szándékában megkérdőjelezni a második világháború után létrehozott nemzetközi szervezetek működésének alapjául szolgáló washingtoni konszenzust. Véleménye szerint a jelenlegi nemzetközi rendszernek három pillére van, melyek az amerikai, nyugati értékek, az amerikai szövetségi rendszer és a nemzetközi szervezetek. Megjegyezte, hogy jelenleg az Egyesült Államok a világ vezető hatalma, azonban a nemzetközi politika folyamatosan fragmentálódik, újabb befolyási övezetek jönnek létre. További kihívást jelent, hogy a nyugati értékek átültetése sok esetben nem sikerült, mivel a Nyugat által támogatott kormányok nem mindig tudtak a lakosság körében elég gyorsan legitimitációt szerezni. A világgazdasági válság is hasonló kihívást intézett a nemzetközi rendszer ellen, mivel, ahogy Fu Jing fogalmazott, a G10, illetve a G20 informális szervezetek vezető szerephez kerültek mint olyan struktúrák, melyek a globális gazdasági folyamatokra leginkább képesek hatást gyakorolni.

Kína támogatóan viszonyul a jelenlegi rendszerhez, és támogatás alatt Fu Jing a rendszer megreformálásához való hozzájárulást értette, amely leginkább az intézményrendszer újragondolását jelenti. Meglátása alapján, mivel a rendszer nem minden esetben működik jól – amit a közel-keleti államok demokratizálódásának kudarca és az ennek következtében kialakuló katonai összetűzések példáznak a leginkább –, szükséges a jelenlegi struktúra továbbfejlesztése. A sokak által kritizált és a washingtoni konszenzus számára alternatívaként megjelenő új intézmények, mint például az Ázsiai Infrastrukturális Befektetési Bank erre a Kína által indított reformkezdeményezésre mutat példát. Beszédében Fu Jing kitért továbbá az Egyesült Államokkal történő bilaterális megállapodások fontosságára is, példaként említve a párizsi klímacsúcs előtti tárgyalásokat, melyek nagymértékben hozzájárultak annak sikerességéhez.

Beszéde zárásaként jelezte, hogy mindezek fényében Kína a nemzetközi politika rendszerszintű problémái következtében nem tud teljes mértékben kiállni a rendszerre jellemző hatalomelosztás mellett. Mint ahogy beszédéből kikövetkeztethető, ennek legfőbb oka az, hogy bár az Egyesült Államok a világ vezető hatalma, azonban a rendszer alakítására gazdasági lehetőségeinél fogva Kínának a mostaninál nagyobb befolyással kellene rendelkeznie. Továbbá szavai szerint Kína azért sem tudja a jelenleg fennálló berendezkedést teljes mértékben támogatni, mert félelemmel tölti el a saját politikai berendezkedésére irányuló nemzetközi nyomás. Kínának továbbra is elsődleges prioritása a globális stabilitás, erre azonban csak akkor lát lehetőséget, ha az erőviszonyok kiegyenlítődnek. Beszéde végén kiemelte, hogy a kiegyensúlyozott kapcsolatok létrehozásához gazdasági fejlődésre és a kapcsolatok kiszélesítésére van szüksége, amihez a kínaiaknak is meg kell tanulniuk jobban kommunikálni a világgal.

A nyitóbeszéd után a panel többi résztvevője (Kevin Rudd volt ausztrál miniszterelnök, Ng Eng Hen szingapúri védelmi miniszter és Robert Corker amerikai szenátor) vitatta meg Kína helyzetét a világban. A résztvevők között egyetértés mutatkozott abban, hogy Kína alapvetően megpróbál részt venni a nemzetközi rendszer működtetésében, azonban saját érdekszférájára nagy hangsúlyt fektet, ebből kifolyólag, ha a nemzeti érdekei, illetve egyéb külső tényezők – mint például az amerikai szövetségi rendszer kelet-ázsiai kiépítése – ezzel ütköznek, alternatív utakat keres céljai elérésére. Ide sorolható a világpolitikában „párhuzamos intézményrendszernek” nevezett kínai érdekérvényesítési stratégia.

Corker szenátor Kínával kapcsolatban amerikai szempontból a legnagyobb problémának a szellemi tulajdonjogok megsértését és az észak-koreai atomprogrammal kapcsolatos tételességet nevezte meg. Fu Jing válaszában megjegyezte, hogy a kínai kormány semmilyen mértékben sem támogatja a kínai vállalatokat, hogy ilyen és ehhez hasonló magatartást kövessenek, továbbá elismerte, hogy Kínában hiányzik egy részletekbe menő szabályozás a szellemi tulajdon kezelése tekintetében, amelynek a kialakításához a kínai kormány kész nemzetközi standardok átvételére. Észak-Koreával kapcsolatban a politikus hangsúlyozta, hogy nem támogatják a koreai atomprogramot, mivel az a katonai fenyegetettség növekedése mellett komoly gazdasági instabilitást, beruházáscsökkenést is jelenthet a régióknak. Elvárják ugyanakkor az amerikaiaktól is, hogy kezdeményezően lépjenek fel a probléma megoldásában, mivel Amerika mind a mai napig nem kötött békeszerződést Észak-Koreával, valamint a térség stabilitásának céljából Kína számára fontos, hogy az Egyesült Államok csökkentse katonai jelenlétét Dél-Koreában. A jelenlévők megegyeztek abban, hogy Kína nemzetközi rendszerben elfoglalt helyének definiálása végett nagyobb átláthatóságra van szükség a felek és a rendszer egésze tekintetében is, és ezt az átláthatóságot először a közös érdekek azonosításával és a hatékonyabb kommunikációval lehet biztosítani.¹²

A világ legaktuálisabb kihívásaira minden évben reflektáló müncheni biztonságpolitikai konferencián az idén leginkább a szíriai polgárháború és az annak következményeként az Európa felé irányuló menekültválság volt a középpontban. A konferencia előtti tűzszüneti megállapodást sikerült kidolgozni, mindez remélhetőleg hozzájárul az Egyesült Államok és Oroszország közötti feszültségek csökkenéséhez és előreláthatólag a hatékonyabb párbeszédhez is. A konferencia tanulságaként megállapítható, hogy a világ vezető hatalmainak a nemzetközi rendszer biztonságát fenyegető kérdésekben együtt kell működniük annak érdekében, hogy hatékonyan azonosítsák az adott konfliktus megoldásában jelen lévő közös érdekeiket, melyek csökkentik az egymás közötti súrlódás mértékét, és elmélyítik a hatalmak közötti kooperációt.

IRODALOMJEGYZÉK

- James G. McGANN: 2015 Global Go To Think Tank Index Report, [online] 2015. 12. 09., 120. o. Forrás: repository.upenn.edu [2016. 02. 20.]
- Sz. n.: Tschechiens Präsident fordert „Deportation von Wirtschaftsflüchtlingen” [online] 2016. 02. 12. Forrás: www.spiegel.de [2016. 02. 20.]
- Sz. n.: A V4-ek egy hónapra fiókba teszik a macedón póttervet [online] 2016. 02. 17. Forrás: www.kitekinto.hu [2016. 02. 20.]
- Sz. n.: James Clapper és Robert Hannigan felszólalása a konferencián [online] 2016. 02. 17. Forrás: MSC [2016. 02. 20.]
- Sz. n.: Javad Zarif felszólalása a konferencián [online] 2016. 02. 17. Forrás: MSC [2016. 02. 25.]
- Sz. n.: Frank-Walter Steinmeier felszólalása a konferencián [online] 2016. 02. 17. Forrás: MSC [2016. 02. 25.]
- Sz. n.: Philip Hammond felszólalása a konferencián [online] 2016. 02. 17. Forrás: MSC [2016. 02. 25.]
- Sz. n.: Dmitrij Medvegyev felszólalása a konferencián [online] 2016. 02. 17. Forrás: MSC [2016. 02. 25.]
- Sz. n.: John McCain beszéde a Münchener Biztonságpolitikai Konferencián [online] 2016. 02. 17. Forrás: MSC [2016. 02. 20.]

12 Sz. n.: Panelbeszélgetés, Kína és a nemzetközi rendszer(ek) [online] 2016. 02. 17. Forrás: MSC [2016. 02. 25.]